

מאוצרות הפרשה

אין הקב"ה מתירה, ישאנה באיסור, אבל אם נשאה, סופו להיות שונאה, שנאמר אחריו כי תהיין לאיש וגו', וסופו להוליד ממנה בן סורר ומורה, לכך נסמכו פרשיות הללו. עכ"ל. נתאר לעצמנו את המקרה. מגיע יהודי אל הרב ושואל: האם מותר לי לקחת את היפת תואר? אומר לו הרב ע"פ הלכה מותר. השואל מברר שוב: זה מותר? או שגוי במחלוקת הפוסקים? הרב משיב: לא! זה מותר לכל הדעות!! השואל מברר בשלישית: יש פוסק אחד או שניים שכן חולקים על זה? והרב שוב משיב: לא! זה מותר לכל הדעות!! הוא מתחנן איתה ומתחילים בעיות ב"שלוש בית" – סופו להיות שונאה. הוא מגיע שוב על הרב שינסה לעזור לו ובכל פעם הרב מקבל אותו במאור פנים ומצליחים לגשר על כל הבעיות ב"שלוש בית" – עד הפעם הבאה... שוב ושוב, עד שיום אחד נולד לו ממנה בן... תחילה הוא היה נראה חמוד ככל התינוקות אבל לאחר זמן מה הם התחילו לפנים שמדובר ב"בן סורר ומורה". הוא שוב בא אל הרב ומספר לו על הצרות עם בנו, והרב אומר לו שצריך לקיים בבנו דין בן סורר ומורה. הוא שואל את הרב: למה כל זה קרה לי. צרה רודפת צרה. והרב משיב לו: נשאת יפת תואר – הנה התוצאות. סופו להיות שונאה ונולד לך ממנה בן סורר ומורה... והיהודי עומד כשדמעתו על לחיו וזעקתו בפיו: אבל הרב אמר לי שמותר... מה עונים לכה אחד? משל למה הדבר דומה: אחד פתח עסק ומספר ימים לאחר מכן הוא מקבל מכתב מ"ביטוח לאומי" שעליו לשלם תשלומים לביטוח הלאומי במסגרת העסק. הוא רץ אל מנהל הביטוח הלאומי ומתחנן בפניו שזה עסק חדש ואין לו יכולת כלכלית וכו'. המנהל השתכנע ופטר אותו. אחרי תקופה הוא שמע שה"ביטוח לאומי" נתן מענקים, והוא לא קיבל... הוא רץ שוב ל"ביטוח הלאומי" לברר למה לא קיבל... הפקיד מסתכל עליו בפנים חמורות סבר ואומר לו: יש המון תשלומים לביטוח לאומי שלא שילמת... מיהר מידוענו לשלוף את המסמך המאשר שהוא פטור מתשלום והוא ביקש שוב להבין מדוע לא קיבל את המענקים. השיב לו הפקיד: הבן נא, יקירי, בביטוח הלאומי יש חובות ויש זכויות! אם אתה ממלא את החובות אתה זוכאי לקבל זכויות. לא מלאת – לא קבלת! אומר לו הרב לאותו נושא יפת תואר: ליהודי יש חוב שלא לשאת יפת תואר. תמורת זה הוא זוכה ל"שלוש בית" ולבנים צדיקים ומהוגנים. אתה בגלל שהיית במלחמה – התורה הורידה לך את החוב והתירה לך לקחת יפת תואר. אבל אם אין חובות אין זכויות! אם לא מלאת את חובך בבחירת אשה בדרך של קדושה והתעלות אין לך זכות לזכות לבית טוב ולבנים הגונים ושלמים. (גליון א ישיבישעיר חומש)

בננו זה סורר ומורה (כא,ב) וברש"י בן סורר ומורה אינו חייב עד שיגנוב ויאכל תרטימר בשר וישתה חצי לוג יין, שנאמר זולל וסובא. חד הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל חידה: איך יתכן שאחד יאכל סעודה שהוא חייב עליה מיתה ואם זימר איזה ניגון ייחלץ מדינו?... והשיב: בן סורר ומורה, אם אכל את התרטימר בשר והיין בסעודת מצוה הריהו פטור ואין ממייתים אותו. ובהלכות חנוכה מביא הרמ"א שאין הסעודות סעודות מצוה אבל אם אומרים שירות ותשבחות הרי זו סעודת מצוה. נמצא שאם בחנוכה אכל תרטימר בשר וחצי לוג יין, קודם שזימר הריהו מתחייב מיתה כדן בן סורר ומורה, ואם אמר שירות ותשבחות – הפך את הסעודה לסעודת מצוה ופטור ממייתה.

כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלקיך בידך (כא,י) הנער יחזקאל מזורשה היה נער יתום ועני, ונלחם על קיומו יום יום. מזון לא היה לו. ולכן חיפש עבודה כלשהי הוא מצא עבודה כנער שליחויות, ובסוף השבוע הראשון לעבודתו קיבל לידיו את הפדיון השבועי. שמח וטוב לב היה בהיכנסו לטבילה לכבוד שבת קודש במקווה הוורשאי. הוא תלה שם את מכנסיו, והפדיון בכיסו. והנה, בדרכו חזרה לביתו חש כי הכסף איננו. אכזבה מרה תקפה אותו. גנב חסר לב גנב את כל כספו, ועמל של שבוע נעלם ברגע אחד. מעשה זה הביאו לחשוב ולהרהר על משמעות החיים. "לו היה בכיסי פדיון של חודש שלם או של שנה תמימה, גם אז הייתה התוצאה שווה!"

במילים אחרות – חשב יחזקאל – כך אפשר לעבד לא רק שנה שלמה ברגע, אלא עשרות שנים! לכן אי אפשר להשקיע בעסקי כזה, שתוצאותיו יכולות להיעלם בן רגע. החליט הנער להשקיע את חייו בעסקי שאת רווחיו לא יוכל אף אדם לגנוב ממנו – לימוד תורה ומוסר. הוא לקח את צרורו, נסע לשיבת ראדין בראשות מרן החפץ חיים זצוק"ל, עלה ונתעלה בתורה וביראה, ולימים זכה להיות ה'משגיח' של ישיבת פוניבז' והאיר את העולם כולו בטהרתו, בקדושתו ובחכמתו, שאותן השפיע על אלפי תלמידים, ושמו נודע – מרן המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל.

אם נתבונן ונחשוב, הרי נער אחר היה יכול להסיק מסקנה פשוטה בעקבות מעשה הגנבה במקווה – שלא להיכנס עוד למקווה וכסף בבגדיו, וזו מסקנה עניינית ומובנת. נער אחר, עז יותר, היה אורב לגנב ומנסה לתפוש אותו ולהביאו לתחנת המשטרה, וגם זו מסקנה מובנת. וייתכן שנער אחר, בתוך נער עני ויתום, יכול היה להגיע למסקנות חריפות יותר מרוב כעס ומרירות. אבל הנער יחזקאל התבונן בעמקות וראה את המסר שהקב"ה שולח לו. הוא לא 'האשים' את הגנב, לא את הבלן [שלא שמר על חפציו], לא את הטובלים [שלא התבוננו והבחינו במעשה], כי אין זו המסקנה הנכונה – אלא השאלה מה הקב"ה רוצה ממנו. כך הגיע להיות ענק בתורה וביראה והעמיד תלמידים הרבה.

על הפסוק "כי תצא למלחמה על אויבך, ונתנו ה' אלקיך בידך", שואלים: מדוע פותחת התורה בלשון רבים – "אויבך", וממשיכה ב"נתנו", לשון יחיד? לכאורה היה לומר "ונתנם". כידוע, דורשים חז"ל פסוקים אלה על מלחמת היצר. דע לך – אומרת התורה – כי תכונתו של היצר שהוא מופיע במחשבות ובדרכים שונות, בבחינת "אויבך", כאילו מדובר באויבים רבים, אבל האמת היא שמדובר באויב אחד שאותו יש לנצח, ואם ניצחתו, כל שאר האויבים אינם, כי כולם נובעים מאותו אחד. ולכן נאמר "ונתנו", בלשון יחיד. והכל תלוי ב"כי תצא למלחמה". אם תאזור אומץ ותחליט לצאת נגדו, תזכה לסייעתא דשמיא ותנצח אותו. אכן, הנער יחזקאל היה יכול לחשוב מחשבות שונות בנוגע למסקנה הנכונה. להאשים את הבלן זו עצת היצר, להאשים את הגנב זו עצת היצר [אמנם ברור כי על הגנב לקבל עונשו, אבל אין זה המסר הנכון] – ואילו הוא ניתב דרכו ויצא למלחמה. הוא ארז חפציו ויצא ללמוד תורה – וזכה ל"נתנו ה' אלקיך בידך", ויצרו היה שבוי בידו. (שלמי שלמה)

וראית בשביה אשת יפת תאר וחשקת בה ולקחת לך לאשה (כא,יא) וברש"י: לא דברה תורה אלא נגד יצר הרע שאם

תחנונים כאדם חסר כל!

פעם כיבד החפץ חיים זי"ע את ראש הישיבה של ראדין, הגאון רבי נפתלי טרופ זצ"ל, לומר דברי התעוררות לפני הסליחות. נעמד רבי נפתלי ליד ארון הקודש ופתח בדבריו: רבותי, בפסוקים הפותחים את הסליחות אנו אומרים: "כדלים וכרשים דפקנו דלתיך, דלתיך דפקנו רחום וחנון". אין בידינו מעשים וזכויות, רק חובות ועוונות ר"ל, לכן אנחנו באים אל הקב"ה כעניים בפתח. עני המחזר על הפתחים מתחנן על נפשו שבעל הבית יועיל בטובו לפתוח לו את הדלת, ירחם עליו ויחוס לזרוק לו איזו מטבע. כשהוא דופק על הדלת הוא עושה זאת בהכנעה ובשפלות. כך אנו באים לפני הקב"ה לפי יום הדין: "כדלים וכרשים דלתיך". ומיד אנו מוסיפים ואומרים: "דלתיך דפקנו רחום וחנון". יש להבין, מדוע באה ההוספה הזו? הלא כבר דפקנו פעם אחת, וכבר סיפרנו על כך: "כדלים וכרשים דפקנו דלתיך". למה צריך להוסיף ולספר על כך עוד פעם: "דלתיך דפקנו"? די היה לכתוב: "כדלים ורשים דפקנו דלתיך רחום וחנון". אלא – אמר רבי נפתלי – כך יש לבאר את העניין: נתאר לעצמנו אדם אני מרוד, מובטל, שאין לו הכנסות. וההוצאות? בלי עין הרע... אין לו ממה להתחיל את החודש. יש לו בסיס – הביטוח הלאומי נותן לו קצבה של אלפיים שקלים. אבל זה כמובן לא מתחיל להספיק לצורכי הקיום. ברוך ה' יש לו משפחה גדולה, וגם ההוצאות גדולות. הוא גר בשכירות. ואלפיים השקלים לא מכסים אפילו את השכירות. ומה עם לחם וחלב? ומה עם שכר לימוד לילדים וכל המיסים והארנוניות?... מה עושים? אין ברירה. בשביל מה ה' ברא כך יד? והרי כל הפושט יד נותנים לו... הוא סומך על רחמנותם של הבריות, ויש לו על מה לסמוך – הלא הרחמנות היא אחד מסימניה של האומה היהודית. יום עבודה בשטיבלאך מרכזי בבני ברק או בירושלים יכול להניב סכום נאה של כמה מאות שקלים. בהחלט הכנסה לא רעה... אומנות נקייה וקלה... מזומן וביד כפשוטו... הוא לא צריך לעבוד ב'מקצוע' הזה כל החודש; בשביל 'השלמת הכנסה' מכובדת די בכמה ימי עבודה... נכון, יש כאלה שראו כי טוב והחליטו להעביר את כל ימיהם ולילותיהם בשטיבלאך השכונתי, אבל הוא – אין לו עיניים גדולות, הוא אוסף כפי צרכו, לא יותר. אולם לעני שלנו הייתה בעיה. מכירים אותו בעירו. הוא אדם מכובד, בעל בעמיו. לא נעים לו להסתובב ב"איצקוביץ" עם יד פשוטה ולחלק ברכות... כל מתפלל שני מכיר אותו, לא נעים... מה עושים? מצא עצה: במקום להסתובב ב"איצקוביץ", יכתת רגליו לשולי העיר, שם לא מכירים אותו, וידפוק בבתייהם של התושבים המתגוררים שם. הראשון ייתן לו שקל, השני שניים, אולי אצל מישוה תתעורר מידת הרחמים ויאיל לתת לו חמישה שקלים, ואולי גם עשרה שקלים, מי יודע? נכון, זו עבודה קשה יותר. במקום לעבוד בתוך מתחם ב"נ" הוא נאלץ לכתת רגליו מבית לבית, לעבור מדירה לדירה ולעלות מקומה לקומה. ועוד לא דיברנו על זמן ההמתנה עד שפותחים לו, אם בכלל. גם היכול דל יותר. כדי להרוויח שם את מה שהוא עושה ביום אחד בשטיבלאך, הוא יזדקק ליומיים שלושה. אבל אין ברירה. זה הרע במיעוטו. שם הוא לא צריך להתבזות בפני שכנים ומכרים. כסף אין לו, מה שנשאר לו זה קצת כבוד, ולפחות עליו הוא מנסה לשמור... הוא עובר מבית לבית, מדירה לדירה. דופק בשקט, בעדינות. אנשים פותחים את הדלת, נותנים שקל פה, שקל שם. יש גם בתים רבים שבהם הדלת מתעקשת להישאר נעולה. הוא עומד מול הדלת הסגורה במשך כמה שניות, וכשמבין שאינה עתידה להיפתח בזמן הקרוב הוא פוסע לאחוריו ועושה את דרכו לדלת הבאה. לאחר שהשלים את הסבב אצל כל הדיירים באזור הוא כבר לא יכול לחזור פעם נוספת על אותו מסלול בתקופה הקרובה. הרי כולם עבר מזהים אותו, ומי שזוכר היטב שכבר נתן לו, למה שייתן לו שוב?... אין ברירה. בחודש הבא הוא הולך לאזור אחר, אף הוא בשולי העיר. וכשמצאה את האזור ההוא הוא ממשיך הלאה, לאזור חדש שכף רגלו עדיין לא דרכה בו, ובעיקר – שכף ידו לא נפשטה שם... המשיך רבי נפתלי ואמר: לעומת העני הזה, יש עני אחר שמצבו גרוע הרבה יותר. העני השני מתחיל מאפס, בעצם ממינוס. אין לו כלום. את הבגד המרופט היחיד שהיה לו בא כלב וקרע לו. העני השני הלך בעקבות הראשון והחל ב"מסע ההתרמות" הפרטי שלו. אין נשמעות הדפיקות שלו על דלתות הבתים? בשקט ובעדינות? מה פתאום! אין לו נימוסים ואין לו סבלנות. הוא מכה על הדלת בעוצמה, מתחנן על נפשו שיושיעו אותו. אין לו כלום! לא בגד, לא לחם, לא מים... כלום, ממש כלום! אומר רבי נפתלי: אדם מגיע לראש השנה. הוא בטוח שיש לו – יש לו חיים, יש לו משפחה, יש לו פרנסה. ברוך ה', חסדי שמיים. הוא חושב לעצמו: יש לי חיים. עובדה, אני חי. אם אני חי כבר חמישים שנה, אין סיבה שזה לא ימשיך הלאה... יש לי אישה וילדים, ברוך ה'. גידלתי משפחה יפה, בחסדי שמיים, ולמה שזה לא יימשך כך הלאה? ברוך ה' גם הפרנסה סבירה. אני לא עשיר, רחוק מזה, אבל ברוך ה' איני רעב ללחם. אסור להתלונן. אם כן, על מה הוא בא לבקש כעת, בראש השנה? הוא מבקש "הטבות", "השלמת הכנסה"... הוא פונה לשמיים ואומר: "רבונו של עולם, כבר אמרתי שהפרנסה סבירה, אין טענות. אבל ממש לא זיקק לי אם השנה ההכנסות שלי תגדלנה בכמה אלפים. אתה יודע, יוקר המחיה עולה, ההוצאות גדלו, הצרכים התרבו... ברוך ה' יש לי דירה משלי, שלושה חדרים. בכלל לא רע. אני מכיר רבים שנאלצים לנדוד מדירה שכורה אחת לדירה שכורה אחרת. אבל בכל זאת, אתה יודע, שלושה חדרים זה משהו בסיסי... אף פעם לא מזיק לעבור לדירה גדולה ומרווחת יותר, שנוכל לגדל את ילדינו ברווח. 'רבונו של עולם, רק רגע, עוד לא הזכרתי את עניין הרכב... כן, הרכב שלי משרת אותי בנאמנות כבר עשר שנים, אבל זה בדיוק העניין – כבר עשר שנים לא החלפתי רכב... באמת לא זיקק לי להחליף אותו ברכב חדיש יותר. אין לי דרישות בשמיים, אני לא מחפש את הדגם האחרון, ממש לא, אבל בכל זאת, הרכבים החדשים נוחים יותר וגם חסכוניים יותר... ואם כבר, עדיף שיהיה זה רכב גדול, שאוכל להכניס בו את כל המשפחה".

אומר רבי נפתלי: אדם שמגיע לראש השנה ומבקש "הטבה", "השלמת הכנסה", "שיפור דיור" – הרי זה "כדלים וכרשים דפקנו דלתיך". הוא דופק בשקט, מבקש קצת עזרה, ומקבל שקל פה, שני שקלים שם. אבל אדם שיודע שבר"ה הוא מתחיל מאפס – זה משהו אחר לגמרי. וזו האמת: **בראש השנה נידונים מחדש על הכול – על החיים, על הבריאות, על הפרנסה. על הכול!** מה שהיה עד עכשיו לא ממשיך הלאה באופן טבעי. בראש השנה דנים את האדם מנקודת האפס. ואם הוא בא ליום הדין עם מטען של עוונות – הוא בעצם לא בנקודת האפס, הוא במינוס רציני. כשאדם מגיע לראש השנה, כל מה שיש לו – כאילו לא קיים. אין לו חיים, אין לו בריאות, אין לו משפחה, אין לו פרנסה. **אין לו כלום!** על הכול דנים מחדש. העובדה שהוא חי עד עתה אינה אומרת שהוא יחיה גם בשנה הבאה. העובדה שיש לו פרנסה, הכנסה שוטפת ותוכניות חיסכון בבנק לא אומרת שהמצב הזה יימשך כך גם בשנה הבאה. הכול מתחיל מחדש! אדם שאין לו כלום, אפילו לא בגד לגופו, כשהוא מתייצב בפתח ביתו של הגביר, איך הוא דופק על הדלת? "דלתיך דפקנו רחום וחנון". ליבו שבור וכנוע, הוא זועק במר ליבו: "הושיעני! באו מים עד נפש! אין לי כלום! הצילו!" כשאדם מתחנן על נפשו כפשוטו, אין מקום לגינונים: "תחנונים ידבר רש". הוא זועק בזעקות שבר, הוא פורץ בבכי מר. אין לי למי לפנות, אתה המפלט היחיד שלי! אנחנו לא מבקשים "הטבות" מבורא עולם, אנחנו מתחננים על עצם החיים שלנו! "כל שנה שרשה בתחילתה – מתעשרת בסופה" כל שנה שאנו באים אליה מתוך הרגשה והכרה שאנו דלים ורשים ממש, חסרי כול – מתעשרת בסופה. מובטחים אנו שבורא עולם יחוס עלינו, ישמע קול תחנונינו וישפיע עלינו מטובו הגדול. (הרה"ג ברוך רונבלום שליט"א, "דורש טוב")

פינת ההלכה

שאלה: בגן הילדים רוצים להביא פעם בשבוע מישוה עם בעלי חיים אמיתיים, רוב ההורים מעוניינים בפעילות זו ומיעוטם לא מעוניינים לשלם, האם אפשר לחייב את מיעוט ההורים להסכים ולחייבם לשלם עבור פעילות זו? **תשובה:** בכל דבר של שותפות, הרוב יכול לחייב את המיעוט רק במה שמקובל, אבל דבר שלא מקובל ברוב המקומות א"א לחייבם, ולכן א"א לחייב את שאר ההורים להשתתף בהוצאה זו. (הרה"ג יהודה אריה דינר שליט"א, מים חיים)

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת אנסבכר להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחות כנרי – פוקס להולדת הבת הנכדה משפחת מוזס לאירוסיה הבן משפחת גלס – כהן קובלסקי – גולדברג ידלו להולדת הבן הנכד הנין **גני הדר-עמישב:** משפחת דביר לנשואי הבת משפחות זורבין – רוזנברג להולדת הבן הנכד משפחת זוזות להולדת הבת משפחת קורצוויל לנשואי הבת משפחות גלזר לאירוסיה הבת הנכדה משפחת פיק לאירוסיה הבן

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית
מינהל שירותי קהילה

